

Előfizetési árak:

Félsz évre . . .	6	frt	—	kr.
Élévre	3	>	—	>
Negyedévre . . .	1	>	50	>
Egy óra	—	>	50	>
Egyes szám ára	8	kr.		

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
(Nádossy-féle ház)
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó fölszó-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

A lőzsde és a gazdaközönség.

A ki a mi gazdasági életünket ismeri, tudja, hogy a tőzsdét, különösen a terményhatáridőt illetőleg oly jelenségek merülnek föl, melyek a képviselőházban a földművelésügyi vita folyamán már többször hozattak föl s foglalkoztatták az erre hivatott köröket.

Van nálunk a börzei üzérkedésnek, azaz legfőképpen a határidő-üzérkedésnek oly veszedelmes hatása, melyet minden gazda keservesen érez, akár áll a tőzsdével közvetlen összeköttetésben akár nem.

Arra a kérdésre, hogy miben áll ez, egy másik kérdéssel felelhetünk.

Hogy lehessen a szükséglet és termelés közötti aránynak s a világpiaczi konjunkturáknak megfelelő, természetes gabnaáralakulásról szó, midőn az emelkedő irányzatnál kiáll x. y. üzér s kijelenti, hogy ő bizonyos áron, (mely a napinál 10-15 % al olcsóbb) bizonyos mennyiségű gabnát (mely mennyiség mindig nagy szokott lenni) 2-3 hó múlva szállít vagy rögtön szállítást ígér, csak arról gondoskodik, hogy a kínálást oly egyén fogadja el, kinek az üzletet effektuálni eszében sincs, csak a kínálóval együtt azt akarja, hogy az általuk kötött üzlet az árjegyzésnél tekintetbe jöjjön?

E szerint nem létező gabnamennyiségek jönnek naponként forgalomba, nagyobbítván a kínálatot és nyomván az árakat. Ez az eljárás természetellenes még akkor is, ha az eladás a tényleges szállítás célzatával történik; akkor pedig, ha az nem

egyéb mint a baissere dolgozó, az árak természetes emelkedését megakadályozni akarók manővere — álüzet — egyenesen erkölcstelen. Mindkét esetben egyenesen a gazdát a legérzékenyebben károsítja.

Mellesleg meg kell jegyeznünk, hogy a határidőüzletnek effektív szállítással járó módja sem áll valami szilárd alapon. Mert ne gondoljuk, hogy az leggyakrabban már megvett, kedvezően elraktározott s a szerencsés szállítási körülmények folytán is olcsóbban adható gabnamennyiségekre vonatkozik. A határidőre eladott gabna még megvéve a legtöbbször nincs s a napi és a határidő árak közötti különbséget az üzér, számítva a magyar gazda tájékozatlan, pénztelen, szorult, s az üzerek összejátszásának a szó szoros értelmében kiszolgáltató voltára, akarja kinyerni és ki is nyeri úgy, hogy ő nyer, de a gazda nagyot károsodik.

Sok körülmény viszi a gondolkozó gazdákat azon kérdés fölvetésére, hogy vajjon a mezőgazdasági életben van-e egyáltalán jogosultsága a határidő-üzletnek?

Képes e a gazda egyáltalán, hónapokkal előre megmondani, hogy mi je lesz? Akár szemterményekre, akár takarmányra, akár gyapjura, akár élő állatokra gondoljunk, nemmel kell felelnünk. A mezei produkció az elemek előre kiszámíthatatlan hatásának van kitéve. A gazda produkciójának mennyiségét sem tudja biztosan előre; úgy mint a gyáros, annál kevésbé a minőségét. Legfőleg a nagy területeken termelő nagybirtokos lehet oly helyzetben, hogy az üzletkötés és az effektuálás között

nagyobb időközöt vehet, mert nála a produkció eredményét illető a lagos számítás nagy térre vonatkozik s ennél fogva az esetlegességek által kevésbé van befolyásolva.

Nem kevésbé ellene szól az effektív szállítás célzatával kötött határidőüzletnek, a mezőgazdát illetőleg az is, hogy a tőzsdébiróság, a mely az üzletből kifolyó vitás kérdések fölött ítél, tőle s általában azon érdekkörtől, melyhez a gazda tartozik, merőben idegen. A gazda nem képes átérteni azokat az elveket, melyek a tőzsdébiróságot ítéletében vezetik, ennél fogva nem képes azokhoz alkalmazkodni s vitás kérdés esetén a rövidebbet húzza, mint azt a „Köztelek“ mult és ez évi folyamában ismertetett klasszikus esetek is bizonyítják.

A határidő-üzlet tehát inszolid kockázattal jár még akkor is, ha a gazda annak megkötésekor természetes hivatáskörében maradt, t. i. tényleg produktumait adta el. Ha pedig természetes hivatáskörét túllépve a határidő-üzletbe differenciális üzérkedés szempontjából megy bele, oly ingoványra lép, melyben csak rendkívüli esetekben nem merül el végképen.

Az utóbbi években a börzei üzérkedés, a gabna-bizományosok, ügynökök és üzerek közrehatása folytán, gazdaközönségünk kebelében meglehetősen tért foglalt. ennek a körülménynek szomorú következményeiről sokat beszélt a hivatalos lap árverési rovata. Elég számos gazdatársunk engedte magát abban a naiv hitben ringattatni, hogy ő, a kinek a tőzsdéi üzér-

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

Hirlapírás.

Az ideálom férje valami kis felekezeti lapot szerkesztett a fővárosban; beszegődtem hozzá munkatársnak.

A vállalat fényesen gyümölesözött. Volt évi szubvenczióknak, minden második héten egy talmi nagyság életrajzát hoztuk, a kitől a reklámért ötven-ötven forintoskát kicsikartunk. Volt azután — mellesleg legyen mondva — legalább is öt előfizetőnk.

Hanem azért minden számunkban ott díszelgett a szerkesztői posta rovata, tíz-húsz üzenettel; pedig a rovat tetejébe ritkított betűkkel oda írtuk: „E rovatban csak előfizetőink kérdéseire válaszolunk. A czimszalagot kérjük a kérdésekhez mellékelni. Névtelen levelekre nem reflektálunk.“

A lap hetenként jelent meg, állítólag csütörtökön, én azonban kételkedem e fölött. S kétségem talán nem egészen alaptalan, a mennyiben biztosan emlékszem, hogy pénteken még

rendesen sürgettek kéziratért a csütörtöki számra. Milyen pompás laptöltelékert nyújtott nekünk hétről-hétre ez a késelem! Állandóan kiszedve tartottunk egy félkolumnás cikkecskét, a miben szidtuk a hanyag postaközlekedést, a miért későn juttatja kézhez lapunkat, pedig mi mindig rendes időben expedálunk. Persze, a kormány üldözi felekezetünket, s minden organumát el akarja nyomni; de mi nem hátrálunk meg, hanem nyílt sisakkal küzdeni fogunk tovább is szentséges elveinkért. Kérjük lapunkat tovább is támogatni s minél szélesebb körben terjeszteni.

Azt az ékes förmedvényt minden második számban kiadtuk a szerkesztői üzenetekben „Többeknek“ czimen.

Oh azok a szentséges elvek, a mikért mi küzdöttünk! És a hogyan mi küzdöttünk értük!

Szerdán délután már komolyan elkezdttünk róla gondolkozni, mi legyen a csütörtöki szám tartalma.

Vezércikk kellene. Én siettem kijelenteni, hogy nem érzem magamat ihletve vezércikk írásra. Hanem ha a szerkesztő úr egy szivart ad, azt szívesen elszívom.

A szerkesztő nem volt adakozó kedvében;

a felesége sokkal jobb szívű volt: mindjárt elküldte a cselédet szivarokért.

A lány megérkezett, a szerkesztőné megkínált, a szerkesztő csóvalta a fejét s én rágyújtottam. Egy szivar mozgásba hozza az egész redakeziót.

Hogy visszatérjek a vezércikkre, a szivar nem akart szelelni. Az egész szerkesztőség csóvalta a fejét, én pedig hosszas kutatás után egy szövétdarabkát húztam ki a szivaromból. Színe után ítélve valami katonai uniformisnak vagy konyhaköténynek lehetett sajnálatra méltó töredéke.

— Megvan! Hiszen ez pompás, — kiáltott örvendezve az ideálom férje.

— Persze hogy megvan. Hanem én egy csöppet se találok pompásnak.

— Maga engem nem ért. Egy szivar, a melyik nem szelel. Konyhakötény töredék. Az állam gyártja a szivarokat. Zsarolja a szegény népet. Égbekiáltó igazságtalanság. Zsarnoki törekvések. De mi ellenállunk. Az a bizonyos szentséges elv. Hiszen ennél pompásabb vezércikket nem is lehet képzelni.

— Az igaz. Ez a pompás tárgy épen szer-

kedés nem élethivatása, a ki ahhoz szakszerű tanulmányokat és tapasztalatokat nem tett, a ki nincs folyton tájékozva a világpiaczi megtörtént és várható eredményekről és konjunkturáról, az árképződésre befolyással bíró természetes és mesterséges akciókról, valami anyagi előnyt fog húzni a hivatásszerű tőzsdei emberek rovására.

A tőzsdei üzérkedés tehát nálunk is mélyen belenyúlt a mezőgazdasági életbe. Ez szükségessé teszi, hogy a tőzsdei üzérkedésnek a mezőgazdaságot érintő fattyuhajtásai törvényes intézkedésekkel nyírassanak le.

Lesz-e alapkövetétel?

Az új színházat, annyi vágyódás, kitartó türelem eredményét, végre építik már s nem sokára kibujnak a földből a falak s büszkén emelkednek föl a magasba, hogy hirdető oszlopai legyenek a magyar műveltségnek.

Büszkeségünk lesz ez az új temploma Tháliának; nagy dolog ez az épület a mi szemünkben s lelkünkben; határköve egy új mesgyének, mely e város életében egy átmenő időszaknak a megjelölő vonala.

Azért nem tudnánk belenyugodni abba, hogy csak úgy némán építsük föl e nemes áldozatból emelt falakat. Még holmi bakakaszárnyánál is tett le alapkövet a város törvényhatósága illő ünnepélylyel, miért ne tenné inkább, s miért ne tenné le amazoknál is sokalta nagyobb ünnepélylyel alapkövét az új színháznak?

Valóban morális mulasztást követne el a tanács és szinügyi bizottság, ha ezt a szép szökést épp az új színház építésénél mellőznék.

H. L.

Hírek.

— **(Szabók gyűlése.)** Egyesületet akarnak alakítani a pécsi szabók és szabónok. Gyűlést tartottak e tárgyban múlt vasárnap délután a Bäumlér-vendéglőben s ott kimondották, hogy a budapesti szabók egylete mintájára ők is egyletté alakulnak. Céljuk ezzel a társulási szellem meghonosítása, a közös érdekek elősegítésére szükséges összetartás ápolása és önképzés. Ez utóbbi arra terjed ki, hogy rajztanfolyamokat rendeznek, a szabás mesterségében egymásnak útmutatással szolgáljanak, s a szabó-szakmába

vágó mindenféle tudnivalók felől a tagokat értesítsék.

— **(A Jancsi primás chicagói levele.)** Hozzánk is beállított nyolcz oldalos levéllel a Chicagóba vándorolt Jónás Jancsi cigányprimás, aki e nyolcz kurta oldalon annyi mindent ír arról a csudálatos amerikai földről, hogy azon bámultunk, miként férhetett el ez a sok minden azon a néhány tenyérnyi papirdarabon. A mi Jancsink is eltanulta az amerikaiaktól a kevés-szavuságot, hogy azonban azzal mégis sokat mondjon. A közönséget is érdeklő dolgokat szedegetjük csak ki a levélből, melyet Jancsi a hozzá intézett ama kérdésünkre adott felelettel kezdi, vajjon van-e chicagói kiállításon magyar kiállító s tán éppen baranyai is? Nagy sajnálattal említi föl, hogy van ott kiállító a világ minden részéről, csak Magyarországnak nem állított ki semmit. Egyetlen magyar csárda képviselné ott a magyar kulturát, az is megbukott s most nemrég nyitották ki megint. A kiállításon alaposan megzsarolják a közönséget. Minden kiállított tárgy megtekintéséért külön fizetnek meg a nézőket; s az étel-ital is rettentően drága a kiállítási területen. Jancsiék több magán helyen is játszottak. A spanyol konzul az általa adott uzsonnára hívta el a fekete művészeket, kik ott mintegy 300 vendég előtt muzsikáltak. Minden nemzet konzulai jelen voltak e lakomán. Jancsi azt jegyzi meg erről irván, hogy az angolok, kik nagy számmal voltak jelen, szörnyen hideg emberek, amit nem is csodál, mert csupa édes süteménnyel és limonádéval élnek. Egy spanyol hercegnő magyar nótát parancsolt s legjobban tetszett neki „Csak egy szép lány van a világon“ kezdetű. Muzsikáltak még egy Pulman Johnson nevű waggon-gyáros uzsonján is. A bandának különben gyásza van. Az egyik emberük, Csicsó Ferencz nagybögös meghalt az idegen földön. Szegény cigánynak igen szép temetése volt. Annak az orfeum-féle nemzetközi dalszarnoknak, ahol minden nemzet zenészei és énekesei produkálják magukat, az összes művészei elkisérték Csicsó holttestét a végső útjára, pedig ez az út 12 angol mérföld ott Chicagóban, s vonaton viszik ki a koporsót. A bajtársak koszorút tettek a koporsóra és a Bülov-zenekar játszott a temetésen. A temetőben egy német lap munkatársa, aki különben magyareMBER, szép bucsúbeszédet tartott a Csicsó sirja előtt. Az ottani életről írva azt mondja, hogy családos embernek ott igen olcsón meg lehet élni. Az elsőrendű hús fontja 10 cent, s van 8 és 6 centért marha-, borjú- és disznó-hús. (Egy cent a mi pénzünk szerint 2 és fél krajczár. — A szerk.) A legdrágább a bor, ha még ugyan bor volna az a viz-spritusz-vegyülék. A sör igen olcsó. Egy nagy pohár 5 cent; ha pedig valaki haza hozat sört, úgy a milyen nagy üveget csak küld, azt mind tele mérik 5 centért. A szegény napszámos különösen jól jár a sörmérésekben, ahol előtte áll az asztalon a párizsi hurka, sajt,

héring s ezekért — akármennyit eszik is — nem kell fizetnie, csupán a sörért, amit megiszik. Jancsiék a téli szezonra San-Franciscoba szerződtek.

— **(Veteránok bucsuzása a távozó ezredtől.)** A pécsi veterán- és betegsegélyző egylet augusztus 6-odikán a Pécsről távozó háziedred tiszteletére saját egyleti helyiségének kertjében (Tettye-utca 6. sz.) táncszal egybekötött házi ünnepélyt rendez, melyre meghívta az ezred tisztikarát, barátjait és tisztelőit. A mulatságon a távozó ezred zenekara játszik. Beléptidij 25 kr. Kezdeté d. u. 5 órakor.

— **(Halálozás.)** R a n g Antal nyugalmazott kisasszonyfai plébános e hó 26-odikán 70 éves korában elhunyt Pécsen. — B u b r e g h Endre, Bubregh Lajos pécsi kataszteri tisztviselő 3 éves fia e hó 28-án elhunyt. — H a j m á s y Ignác e hó 27-edikén 82 éves korában elhunyt Pécsen.

— **(A kereskedelmi és iparkamarából.)** A kamara múlt hétfőn rendes közgyűlést tartott, melyen a napirend előtt Eizer János interpellációt intézett az elnökhöz a dárдай sóhivatal fölözlatása ügyében. Az elnök kijelentette, hogy a mennyiben a csekély forgalom miatt a dárдай sóhivatal fölözlatának, kötelességének ismeri, — minden lehető elkövetve — hogy ezen sóhivatalt, amint már régebb idő óta tervbe van véve, Pécsre helyezték. A kamarai házvétel kérdésében ezen ülés a miniszteri jóváhagyás föntartása mellett kimondta, hogy a kamara a Perczel és Kisfaludy-utcák sarkán levő Varga-féle házát és telket 11 ezer forintért megveszi, — a terv és költségvetés elkészíttetését az elnökségre bizta. — A kereskedelmi miniszter a magyar áruforgalmi statisztikát reformálni óhajtván, ezt az állandó értékmegállapító bizottság újjászervezésével kezdi meg; fölívta a kamarát, hogy ezen bizottságba a kereskedelmi és ipari szaktekintélyek közül jelölje ki azokat, kik a kamara területének szempontjából különösen fontos áruk üzleti és árviszonyait leginkább ismerik. A kamara legtekintélyesebb kereskedőinket és iparosainkat jelölte ki a bizottságba, — ezen bizottság összes ülésén való kamarai képvisellel pedig a titkárt bizta meg. A kaposvári iparossegédek és tanácsok munkakiállításán kiosztandó jutalomra a kamara 50 koronát szavazott meg.

— **(Új találmány.)** A kínai aranyozó enyv titkát fölfedezték a következő szerrel: fölmelegítenek valamely fémedényben 300 gr. finom lenmag-olajat a forrásig, 120 gr. animes gyantát kevernek bele, aztán selyemszöveten keresztül szűrik s a keresztülzúrt folyadékot terpentinnel higitják s miniummal összekeverik. Ezen enyv a fém, fa, üveg stb. aranyozásánál mint alapbevonat kitűnően használható.

— **(Népfölkelők nyilvántartása.)** Az elhunyt Bauer közös hadügyminiszter legutóbb komolyan foglalkozott azzal az eszmével,

kesztő úr tollára való. Én majd addig tovább kutatok a szivarok közt.

— Nem úgy, édes barátom. Ugyan enyém az ötlet, a vezéreszméket én mondtam el, de a kidolgozás dicsőségét magának engedem át. Szeretek alkalmat adni a fiatal embereknek, hogy kitüntethessék magukat.

Az ideálom rám mosolygott. Ez döntött; a vezérczikket megírtam.

Következik a tárcza. Egy ismeretlen munkatársunknak ugyan egész halom kézírata feküdt az asztalon, de azt előbb el kell olvasni, csak aztán adhatjuk a nyomdába. Már pedig kéziratot olvasni egyőnknek se volt kedvünk. Inkább házilag készítettünk hamarjában egy kis novellát: a szerkesztőség legutolsó tagját, a cselédet elküldtük a szomszéd szabóhoz ollóért, kivágtunk valami vidéki lapból egy tárczát, megcsillagoztuk, fölívttuk olvasóink figyelmét a kitűnő elbeszélésre, mely egy fiatal tehetség első munkája. Aztán beadtuk a nyomdába.

Egy hét múlva mérges levelet kaptunk ugyan a tárcza igazi szerzőjétől, egy vidéki zúgprókátortól, hogy hogyan merjük mi őt fiatal tehetségnek nevezni, mikor már veterán poéta, a mennyiben harmincz év alatt a „Kereselgeti Hiradó“ öt tárczáját közlésre érdemesnek találta.

Nem válaszoltunk semmit. Az ilyenhez hozzászokhatik az ember a szerkesztés nagy munkája közben.

Az entrefilet-vel sohase volt bajunk. Megállapodtunk egyszer s mindenkorra, hogy az entrefilet-re különös gondot fordítunk, a terjedelme minden számban egy egész kolumna lesz; de arra is megesküdtünk, hogy írni, — azt sohase fogunk.

Az egyik számban petit betűkkel szedtünk egy kivágtott vezérczikket, a másikban ciceróval valami kiollózott ujdonságot: az egy kolumnát mindig megtöltöttük.

A hirrovat, az már komoly nehézséget okozott. Az öt előfizető mind családos ember volt, s az egész familia állandó levelezésben állt velünk. A papa azt kívánta, hogy a piaci árakat pontosan közöljük, s fejtük ki, miért szállt le a repace, minek emelkedett a gyapju?

Mintha bizony nekünk kötelességünk volna az ilyesmit tudni.

Egy másik papa professzor lehetett, mert a közoktatásról akart többet olvasni; a harmadik a törvényszéki csarnokért rajongott, a negyedik túlságos élénknek, az ötödik nagyon is komolynak találta ujdonságainkat.

A mamák lányaikra való tekintettel kér-

tek, hogy olyan szerelemről, a melyik öngyilkossággal végződik, és olyan öngyilkosságról, a melyik szerelemmel kezdődik, ne írjunk. A lányok pedig épen erről szerettek volna részletesebb referátát.

Mindegyiknek eleget tettünk: irtunk a repczéről és gyapjuról taláalomra, megénekeltünk képzelt törvényszéki tárgyalásokat, a közoktatást ciceróval szedtettük, hogy többnek és fontosabbnak lássék, az öngyilkosságot és szerelmet külön tárgyaltuk.

*

Hogy miért leplezem én le magunkat? Mert megbuktunk.

Az előfizetőink száma megháromszorozódott ugyan, de a szubvenziót elvesztettük. Az új évnegyed elejét nagy nehezen megvártuk ugyan, de az előfizetések fölszedése után mindjárt esődöt mondtunk. Annyival is inkább, mert a szerkesztőség fölözlott. A cseléd kórházba került, a szerkesztő elkergette a feleségét s így nekem se volt semmi keresni valóm nála. Megvárjuk, míg egy másik felekezet szubvenziót ígér; akkor újra egyesülünk.

Indigó-pinty.

hogy a monarchia védköteleseinek nyilvántartása érdekében, esetleges mozgósítás esetén, a népfelkelőkre nézve is kötelezővé tétetnek a jelentkezési szabályai megállapítják. Tehát ellenőrzési szemléknél, lakás és tartózkodási helyváltoztatásánál stb. Az erre vonatkozó tervezet már a minisztertanácsok retortáján is keresztülment s a legközelebbi őszi ülések alatt Fejérváry báró betérjeszti a ház asztalára, a hol előreláthatólag erős vitát fog előidézni a véderőtörvény ez újabb szigorítása.

— **(Az átalakított Mannlicher-fegyverek.)** A füst nélkül robbanó lőpor, amely a töltényt sokkal messzebbre hordja, szükségessé tette, hogy a Mannlicher-fegyver irányzékát is átalakítsák. Ezzel az átalakítással most foglalkoznak nálunk is a katonai puskaművesek. Az új irányzékna a legkisebb távolságot, a mely a régi irányzékna 250 lépés volt, 300-ban állapították meg. Hogy pedig az alaptávolságot pontosabban meghatározassák, a felső „légy“-ből 0.8 millimétert leküszörltek; oldal-„légy“, vagy mint a reglement nevezi: czélgömb, mint a régi irányzékú fegyvernél volt, most nincs alkalmazva. Igen jelentékeny újítás az új irányzékna a zárcsapó átalakítása. A zárcsapó arra szolgál, hogy ha beszüntetik a tüzelést, annak segélyével a főlhuzott gyújtószög lecsapódását s így természetesen a golyó kilövését megakadályozza. A zárcsapó azonban sok esetben nem záródik elég szabatosan s már több szerencsétlenség történt ilyenformán. Most a gyújtószög csavarán egy kis bevágást, úgynevezett pihenőt alkalmaztak, miáltal az efféle veszedelemnek elejét vették. Az irányzékna két új lejtős irányzék-„oldalfalat“ alkalmaztak, ezeken vannak az új távolságok számjegyei bevésve, a melyek 200—200 lépésenkint emelkednek.

— **(A negyed- és két-forintosok utolsó napjai.)** Juliushó 31-én jár le az a végső határidő is, amikor a kétforintos ezüst-érme és a negyedforintos ezüstpénzek még az állami pénztárakban teljes értékükben beválthatók. Augusztus elsején már tetemes veszteséggel váltják be ez érmeiket mint ezüstanyagot.

— **(A vinczellériskola)** októberben valószínűleg megnyílhatik, mert magán úton arról értesültünk, hogy a földművelésügyi miniszter beleegyezett abba, hogy tárczája terhére 3600 frt évi szubvencziót kapjon a pécsi vinczellérképző iskola. A városhoz azonban ezideig még nem érkezett le a miniszter leirata.

— **(Anna-bál Harkányban.)** Múlt vasárnap, a rossz idő dacára is volt amolyan töredék Anna-bál a harkányi fürdőben, mindazonáltal holnap is tartanak táncestélyt a harkányi fürdő vendégei, s így akit a minapi mulatságból elmarasztott az eső, azok ezuttal tölthetik ki táncz-vágyukat ebben a meleg nyárban.

— **(A kaposvári zászlóalj Pécssett.)** Az 52. gy. ezrednek 4 edik zászlóalja, mely Kaposvárott állomásozik, augusztus 4-edikén elindul onnan és másnap, augusztus 5-ödikén bevonul Pécsre. A honvédelmi miniszter értesítette is e felől a városi hatóságot a megfelelő intézkedések végett. Az érkező zászlóalj 1 tüzstiszttel, 16 tiszttel és 285 emberrel jön.

— **(Dunántúl a király előtt.)** Hieronymi belügyminiszter — mint értesülünk — levelet intézett a dunántúli összes püspökökhöz és törvényhatóságokhoz s tudatva, hogy a király szeptember hó 17-én délelőtt fogadja Kőszegen a dunántúli tisztelgő küldöttségeket, ezek bejelentését kérte.

— **(A felekezetek Pécssett.)** A belügyminiszter, mielőtt a város közgyűlése által az ev. ref. egyház segélyezését illető határozat dolgában döntene, tudni akarja, hogy a különböző hitfelekezetek tagjainak számaránya milyen itt Pécssett s milyen az általuk fizetett állami adó mérvé. A felekezetek így oszlanak meg: római katolikus 13921 férfi 15456 nő, összesen 29377; gör. katolikus 45 férfi, 13 nő, összesen 58; gör. keleti 51 férfi 22 nő, összesen 73; ág. ev. 449 férfi, 360 nő, összesen 809; ev. ref. 372 férfi, 245 nő, összesen 617; unitárius 3 férfi, 5 nő, zsidó 1560 férfi, 1564 nő, összesen 3124; egyéb nem ker. hitű 1 nő.

— **(Egészségügyi vizsgálat a városban.)** Az összes kerületi orvosok sorba járják a házakat s vizsgálat alá veszik a tisz-

tasági rendeletek végrehajtását. Különösen sok figyelmet fordítanak a vendéglők, korcsmák, szállók stb. tisztán tartására, mert ezek a legalkalmasabb helyek arra, hogy onnan a levegő inficiáltassék. A kolera az ily rendszeres és folytonos éber elővigyázat mellett nem igen található kész talajra. A difteritisz azonban minden óvintézkedés mellett is újra grasszál, sőt gyakran végződik halállal is a betegség.

— **(Új vasuti szállítólevelek.)** A pénzügyminisztérium új bélyeges vasuti szállítóleveleket bocsátott ki s most a régieket bevonják. Ezeket szeptember végeig cserélik be az elárusító hivatalok.

— **(Szinházi műsor.)** Ma szombaton Somlóné Vadnai Vilma asszony első vendégjátéka: „Fanchon asszony leánya“ operett 4 fől. Varney-től. A vendégművésznő Javotte szerepét játssza. A többi szerep Kocsis Etel, Polgár, Dezséri, Sz. Nagy Imre, Perényi stb. közt oszlik meg. Vasárnap Somlóné Vadnai V. asszony második vendégjátéka: „Betyár kendője“ népszínmű 3 fől. Abonyi Lajostól. A vendégművésznőn kívül Peterdi, László, Bodroghiné, Szendrői Ella, Kömivesné stb. játsszák a főbb szerepeket. Hétfőn Somlóné Vadnai V. asszony utolsó vendégjátéka és egyszersmind utolsó előadás: „Boccaccio“ operett 3 fől. Suppétől. A vendégművésznőn kívül Kocsis Etel, Polgár, Dezséri, Bodroghiné stb. lépnek föl. S ezután a szinkör kapui a jövő év tavaszig bezárulnak. A társaság Kaposváron csütörtökön tartja meg az első előadást.

— **(A francia bortermelés jövőjéről.)** Erről — mint a „Borászati Lapok“ írják — igen érdekesen nyilatkozik Ricaud. Franciaországon a filloxera föllépése előtt harmadfél millió hektár volt szőlővel beültetve. Ezen terület 1885 ben lepadt két millióra, ma pedig alig számlál többet egy millió nyolczszáz-ezer hektárnál. Tehát dacára azon emberfölötti erőlködésnek, mely a szőlők rekonstrukciójában nyilvánul, a szőlőterület nagysága még évről-évre fogy. E mellett szinte kétségtelen, hogy tiz év múlva a régi szőlők — ha csak előre nem látható módon a filloxerának gátat vetni nem sikerül — mind ki lesznek pusztítva. — Még húsz év múlva is alig lesz Franciaországnak nagyobb szőlőterülete, mint milyennel ma rendelkezik és újabb tiz évre lesz a legszerencse-sebb körülmények közt szükség, hogy a régi nagyság el legyen érve. A bormennyiség, mely a hatvanas években az évi 50 millió hektárt meghaladta, ma nem bir 30 milliónál többet fölmutatni s könnyű megjósolni, hogy ezen quantumot még húsz évig fogja emelkedés nélkül produkálni. Már pedig ezen mennyiség a francia fogyasztásnak sem elegendő, úgy, hogy a kis csoportot is tekintetbe véve, Franciaország évi 10 millió hektoliter borra szorul, mit Olasz- és Spanyolország juttat neki. Tehát még jó ideig nem kell attól tartani, hogy a borárak essenek. De még akkor sem fog ezen eset beállani, ha Franciaország ismét 50 millió hl. bort állíthat piacra, mert addig Spanyol- és Olaszország szőlőit a filloxera mind kipusztította és viszont ezen országok szorulnak majd borainkra. Azért ne tartóztasson vissza senkit az új ültetéstől azon gondolat, hogy rövid idő multán a bork ár nem lesz. Ültessen kiki annyit, mennyit csak bir és Franciaország idővel megint az lesz, a mi régebben volt: Európának borospinczéje. — Ezen adatokat és a hozzájuk kötött érvelést Magyarországra alkalmazva, annál föltűnőbbnek látszik a francziák amaz erőltetése, miszerint a magyar piacot az olaszéhoz hasonlóan leszállított borvám útján elfoglalni óhajtják. Föltűnő e törekvés már csak azért is, mivel egy, alighanem hiteles, kimutatás szerint Franciaországtólunk és Ausztriából 132 millió frank értékű bort visz ki, melyet földolgozva 25 millió franknyi finom bort többnyire pezsgő alakjában hoz nekünk részben vissza. A francziák e szerint, dacára annak, hogy amint mondani szokták, a vámon nyerne és a réven sem veszítenek, még sincsenek megelégedve.

Művészet, irodalom.

A szinkörből. Ujházi még kedden és szerdán szerzett élvezetet a pécsi színházlátogató közönségnek, mely ebben a nagy hőségben föltöbb megcsappant számmal keresi már föl a szinkört. Kedden a Karczag Vilmos „Le-

mondás“-ában, mint Korolán gróf, mutatott példát az ifju színész-nemzedéknek, mint kell természetesen beszélni, járni, cselekedni a szinpadon, mint kell az egyszerű igazságot fönséges művészetté emelni. Ezuttal környezetéből kitűntek: R. Balogh Etel, Kalmár Piroska és Pethes. — Szerdán az előre hirdetett „Párisi regény“ helyett a művész megismételte a „Lengyel zsidó“-t, melynek Mathis-ával kitörülhetetlen emléket hagyott a közönség lelkében. Szinpadra lépésekor óriási babérkoszorút nyújtottak föl neki a szinpadra, s a koszoru szalagján ez az irás állott: „A legnagyobb magyar művésznek — pécsi tisztelői.“ Ujházi e szerepével be is fejezte pécsi vendégszereplését. Vajha minden évben megszerezne nekünk azt az élvezetet, melyben ez idei öt föllépésével részesített. — Csütörtökön Pethes Imrének, ennek a szorgalmas, komolyan tanuló s haladásában nagy lépésekkel előrenyomuló fiatal színésznek volt jutalomjátéka, melyre azonban nem sok földszinti közönség ment. Az „Egy katonatörténete“, melyet Pethes választott, ismeretes érzékeny jelenetével nagy hatást keltett s Pethesnek, ki Reno Jánost, a sok szenvedésen átesett katonát játssza, mindig illő része volt ama nagy hatás keltésében. Nemkülönb hozzájárultak a dráma sikeres előadásához: R. Balogh Etel, Szendrői Ella, Bodroghiné, Dezséri Gyula, ki a jóízű Samboran őrmesterben sok derült percet szerzett; s megálta helyét becsülettel Körmen di (a tábornok) is, ki kissé szögletesen mozgott ugyan, de értelmesen beszélt s gonddal alakított.

* „Kortársak“, „Zeitgenossen“, „Vekodruhovia“ czim alatt a magyar, német és tót ifjuság és nép számára Körösi László dr. fővárosi író és főreáliskolai tanár szerkesztésében és kiadásában egy új füzetes irodalmi vállalat indul meg, mely hazafias és tanító irányánál fogva méltán megérdemli az olvasó közönség pártfogását. A Franklin-Társulat nyomdájában készülő diszes füzeteket mesteri kivitelű arckép és művészi czimlap fogja ékesíteni. Az 5—10 ivre terjedő füzetek bolti ára 30 kr. Öt füzet előfizetési ára egy forint, mely összeg a szerkesztő-kiadó névére (Bpest, Andrássy ut 25. sz. a.) küldendő.

„Veréb Jankó“

2—4—10.

... Én szerettem ... Mit bámultok úgy rám?
Vagy szeretnem nekem nem szabad?
Oh, szerettem, zokogtam búján.
Azt hívém, hogy szívem megszakad.
S hogy szerettem, hogy imádtam, tudván ...
— Nos, miért hallgatsz? Tán megcsaltanak?
Eh! Ne bántsuk, ne törödj' vele!
Pinczér! Még — 2 üveggel tele! ...

... Hogy is volt csak? ... Egy szép nyári este,
Künn sétáltunk, ott a rozs között.
És hallgattam, mézszavait lesván,
S ő pitypangból koszorut kötött.
S egyszer csak ott ... ott a kicsi mesgyén ...
— Nos? közétök tán menykő ütött?
Eh! ne bántsuk! Ne törödj' vele!
Pinczér! Még — 4 üveggel tele!!!

... Így volt biz ez. És azóta itt lenn
Számomra nincs béke, nyugalom.
Megvert engem két kezével Isten,
S érzem, többé meg nem nyughatom.
Oh, mert én ezt sohse, sohse hittem ...
— Nos? tán rejti sötét sirhalom?
Bár úgy volna! De hát — nőm leve! ...
Pinczér! Még — 10 üveggel tele!!!

Kaktusz.

Egy czimfőlirat.

Győrben, a külváros egyik utcáján következő czimtábla ékeskedik az ő mivoltában:

FAZOKAS MI
CSIZMADIA ME

Alaptalan szemrehányás.

— Apám, apám! A prés oda szoritotta a hüvelyk ujjamat!

— Ugy kell gazember! minek dugod mindenüvé az — orrodát!

*

Végzetes szerénység.

— Kedves Juliskám, hát csakugyan boldog leszesz én velem?

— Igen Imrém, hisz én oly — igénytelen vagyok!

*

Költészet és próza.

Szinész (pathetikusan): Koresmáros, adjon nekem olyan bort, a melyből feledést ihatok!

Koresmáros: Na bizony, utoljára még elfelejtene — fizetni!

*

A munkás sóhaja.

(Munka közben.)

— Mi az, még csak fél három! Ugy tetszik nekem, hogy ma csak 8 órákor lesz 6 óra.

VEGYESEK.

— **Regedei savanyuviz.** Az ismét fenyegető cholera-veszély alkalmából jónak véljük a nagyérd. közönséget ismételve a regedei savanyuvizre figyelmeztetni, mely járványos betegségeknek nemcsak mint valódi óvszer bizonyult kitűnőnek, hanem rendkívül kedvező vegyi tartalmánál fogva kitűnő diätikus, nevezetesen a jelenlegi időszaknál megbecsülhetlen üdítő italt képez. A **regedei savanyuviz** az utóbbi 2 évben fölötté nagy kedvezésre tett szert, mi jósága mellett legjobban tanuskodik. Kapható minden szolid kereskedésben és vendéglőben. Főraktár: Budapest, V., Lipót-körut 21-a.

Csinos kivitelű művésznői munkák, egymint czimerek, monogramok, pecsétnyomók, dombornyi munkák legszebben készítettnek **Schönwald Imre** műtermében Király-uteza Hattyu épület.

Csarnok.**Angol ujságok. *)**

Tengeren és hírlapiradalomban az angolok uralkodnak. Az ő hírlapjaik közt vannak azok, melyek igazán világraszólók.

Angliában a hírlapok terjesztése és elárúsítása egészen más módon történik, mint nálunk. Ott a legritkább esetek közé tartozik, hogy valaki a kiadóhivatalban fizet elő a lapjára. A közönség a lapokat a „newsvendors“-oknál, a hírlapelárusítóknál rendeli meg, a kik gyakran egyuttal könyvkereskedők is, s a kik előfizetőik és remélhető vevőik száma szerint, bizonyos mennyiségű példányt küldetnek maguknak a kiadóhivatalból, e mellett bizonyos perczenet kapnak és az a joguk is megvan, hogy az el nem adott példányokat visszaküldhessék. Ezek persze egyenkint is árulják a lapokat.

Ez a rendszer az első pillanatra kissé körülményesnek látszhatik, de oly pompásan van kifejlesztve, hogy semminemű fennakadásra nem ad okot. Így például az ismert Smith and Sons cég, melynek kitűnően szervezett könyv- és hírlapelárusító üzlete van, mely az ország minden vasuti állomásán fiókot tart, továbbá a vidéki newsvendors-okkal közvetíti naponta a szélrózsa minden irányában. Saját költségén külön hírlapvonalokat indít utnak, melyek éppen első sorban a lapok gyors szétküldésére szolgálnak.

A vasuti állomásokon és a hírlapárusítók ajtain, minden új számmal külön kiadott falragaszok láthatók (a minőkkel a kontinens némely

városában is találkozunk), melyek az illető szám rövid tartalomjegyzékét hirdetik.

Az angol lapok rendkívül terjedelmesek és tartalmasak, bár itt nem szabad elfelednünk azt, hogy a tulajdonképeni nagy napilapok, huszonnégyóránként csak egyszer jelennek meg s így az egyes már csak ezért is sokkal terjedelmesebbek, mint például némely előkelő német lap, mely napjában kétszer, sőt háromszor is megjelenik.

A lapok száma Londonban aránylag nem nagy, sőt mondhatjuk, hogy jóval csekélyebb, mint akár a párisiaké, akár a berlinieké. Mert bár Londonnak háromszor annyi lakosa van, mint Berlinnek, napi lapja mégis csak valamivel több, mint feleannyi van, mint a német fővárosnak. De ezt az aránytalanságot egyensúlyozza az a körülmény, hogy a londoni lapok viszont sokkal nagyobb példányszámu kiadásokban látnak napvilágot s ezzel minden soruknak a hordereje, természetesen óriásilag emelkednek.

Persze, hogy nemcsak a példányszám az, a mi egy lapnak hatalmat és tekintélyt kölcsönöz. Ezt igazolja pl. az az állás, melyet a Times, a londoni lapok közt elfoglal. Eddig Angliában, de sőt az egész világon tán nincs olyan lap, mely tekintély és befolyás dolgában a „Times“-al vetekedhetnék és ez az óriási lap, a londoni viszonyokhoz mérten aránylag csekély 70,000 példányban jelenik meg.

A lapot 1785-ben John Walter alapította s még ma is ennek a családnak tulajdonában van. Eredetileg The Daily Universal Register volt a czime, melyet 1788-ban cserélt föl a Times-al s azóta a közélet minden terén óriási befolyással bír, úgy hogy annak idején már Carlyle így irt róla: „emphatic, big-voiced, always influential and often strongly unreasonable.“

Ettől az időtől való az a két disztábla is, melylyel a londoni üzleti világ a Times-t kitüntette, ama rendkívüli érdemek emlékére, melyeket a lap egy nagyszabású és messze szétágazó szédelgés földériteése által szerzett, nem kimélve se pénzt, se fáradságot. Az egyik tábla a nyomdaépület, a másik a tőzsde falába van beillesztve. Az üzleti világ meg akarta téríteni a lapnak ezeket a költségeket, de miután a tulajdonosok hallani sem akartak róla, az említett két táblát ajánlották föl nekik s a már begyűlt 2700 font sterlinget jótékony alapítványokra fordították.

Épen úgy mint ezelőtt olyan emberek voltak a lap dolgozótársai, mint Benjamin Disraeli, Robert Love, Villiam Harcourt, dr. Russel (az eddig még fölül nem mult harcztéri tudósító a krimi háboru napjaiban) úgy Buckle, a mostani főszerkesztő is a legelőkelőbb erőket gyűjtötte maga köré, a kik közt nem utolsó helyen áll a sokat támadott Blovitz (Cohen-Oppert) a lap párisi tudósítója.

Politikai tekintetben, egész az utóbbi időkig a lap teljesen független és minden párttól távolálló volt. De az utóbbi években, különösen azóta, hogy Gladstone a Home-Rule mozgalom élére állt, a Times, határozott ellenségévé, és a leghevesebb tendenciájú uniónistikus sőt konzervatív pártlappá lett. Talán éppen ez az oka annak, hogy a lap mai tekintélye már meg sem közelíti az egykorit. De oka lehet az is, hogy azóta sok lap tört magának utat és hogy az utólérhetetlen Times, ma már csak prima inter pares.

A Times az egyetlen lap, mely még mindig ragaszkodik az aránylag drága három pence-es árhoz, de az igaz, 16 - 20, sőt 24 oldalos példányokban jelenik meg, míg a többi lapok egy pennyért kaphatók, de csak ritkán haladják meg a nyolcz oldalt.

Föltétlenül konzervatív, de önállóbb és toleránsabb, különösen pedig a kifejezésben mérsékelt lap a Times-nál a Standard, melynek jelentősége szintén napról-napra növekvőben van.

Ezt a lapot 1827-ben alapították, ettől fogva különösen pedig 1861-től kezdve James Johnston tulajdonos és szerkesztő működése alatt mindjobban prosperált, a ki mikor 1878-ban meghalt, végrendeletileg teljhatalmat adott utódának, Mudfordnak, a mostani szerkesztőnek. Dolgozótársai közül különösen kiemelendők Alfred Austin és dr. Robert Brown vezércikkírók, és dr. Valdeck, a lap berlini tudósítója. A Standard naponként 200 000 példányban jelenik meg.

A Standard első sorban a konzervatív „szolid közeposztály“ lapja, viszont a Sir A. Borthwick Morning Post-ja a tory elemeket, az előkelő világot és azokat, a kik ehhez tartozni szeretnének, képviseli, s egyuttal lapja a Borthwick által alapított és Beaconsfield earl kedvenc virága után elnevezett konzervatív „Primrose ligá“-nak.

A legtöbb példányban, naponta 250.000-es kiadásban jelenik meg a Daily Telegraph, mely 1855-ben alapított, kevéssel ezután zilalt viszonyok közé került és néhány száz font sterlingért egyik előkelő hitelezője Levy kezeibe ment át. Ez a lap eredetileg föltétlenül liberális volt. De később Levy fia, a ki utóbb a Lawson nevet vette föl, az orosz-török háboru és az ezt megelőzőtt események idejében Gladstone híve lett és külpolitikai kérdésekben a toryk álláspontját foglalta el, míg a belpolitika terén a liberális reformok mellett küzdött. Mikor azonban előtérbe nyomult a Home-Rule kérdés, akkor a Daily Telegraph is határozott ellenségévé lett ennek az irányzatnak, és az uniónistikus törekvéseknek oly nagy szolgálatokat tett, hogy lord Salisbury, Lawson baronet-i rangra emelte. Mindamellet ennél a lapnál a politika sokkal kevésbé fődolog, mint a többi napilapoknál. Ez legzivesebben azzal foglalkozik, hogy égető kérdéseket vet föl, melyeket azután rettenetesen fölfúj. Mint Lawson jobb keze, Le Sage érdemel említést, a ki mellett a dolgozótársaknak olyan diszes csoportja áll, a minővel kevés lap dicsekedhetik. Irodalmi czikkeket sir Edwin Arnold, drámai kritikákat Clemens Scott, zenebírálókat pedig Joseph Bennett ír. A dolgozótársak sorába tartozik még G. A. Sala is, a ki úgy a Telegraph, mint egyéb lapok számára is mindenféléről ír, és borzasztóan termékeny. A Daily Telegraph talán a legjövődelmesebb az összes angol lapok közt, és azt beszélük, hogy Lawson-nak évenként körülbelül 1 millió 800.000 frt tiszta jövedelme van belőle.

A legjobban vezetett, a legáttekinthetőbb és a legvonzóbb lapok egyike az egykor Charles Dickens által nem valami nagy sikerrel szerkesztett Daily News, mely most J. R. Robinson vezetése alatt áll, és konzorcium tulajdona. A Daily News sikere tulajdonképpen a német-francia háboru idején kezdődik, a mikor Labouchere „Egy ostromlott naplója“, de különösen, Archibald Forbes-nek a német táborból küldött harcztéri tudósításai, óriási elterjedést biztosítottak a lapnak, mely most körülbelül 100.000 példányban jelenik meg. Kiváló munkatársai Justin, Mac Carthy és H. Lucy, a kik politikai, és Andrew Lang, a ki irodalmi czikkeket ír. A lap párisi levelezője Mrs. Crawford.

A nagy napilapok közül a legfiatalabb keletű, a Daile Chronicle, melyet 1876-ban a Lloyd-család egy tagja alapított. Ez a lap eleinte úgy látszott, hogy az alsóbb osztályokban keresi olvasóit, de csakhamar minden irányban föllendült, s bár ma is első sorban a munkásvilág érdekeit képviseli, ezenkívül irodalmi, kritikai

*) Az Egyetértés-ből.

és gyarmatügyi kérdésekkel is nagy előszeretettel foglalkozik. Disztigválttá teszi az, hogy nem barátja a botrányhajhászatnak s így különösen nem sokat törődik a szenzációs válási ügyekkel, melyeket a többi lapok nagy része oly lelkiismeretlenül kiaknáz. Politikai tekintetben mindig szabadelvű színezetű radikális volt, de jó ideig nem tudott megbékülni a home-rule mozgalommal, s így egész a legutóbbi időkig a liberális unionisták lapja volt. De azóta föltétlen híve a „grand old man“-ak. Munka'ársai jobbra olyanok, a kiknek más téren nincs valami jelentősebb nevük.

Ezzel ki van merítve a nagy londoni napi lapok sorozata. Talán még a Morning Advertiser is ide tartozik, de ez a korcsmárosok kizárólagos lapja, és egyéb körökben semmi jelentőséggel sem bír. A naponkint megjelenő Daily Graphic-ot különösen érdekes illusztrációi miatt veszik, a melyekben a jelentősebb napi eseményeket viszi rajzban és szövegben a közönség elé. Van ezenkívül még két új fél-pennys napilap is, melynek azonban szűk olvasóközönsége van, a különféle, sport- és pénzügyi lapok pedig nem számíthatók a tulajdonképeni napilapok közé.

De figyelemreméltók még az esti lapok és pedig a konzervatív Globe, a St. James Gazette, az Evening Standard, az Evening News és a Pall Mall Gazette. Az utóbbi, rövid idővel ezelőttig radikális volt, de nemrég tulajdonost változtatott és vele a konzervatív táborba szegődött, úgy, hogy kenyér nélkül maradt dolgozótársai, a Westminster Gazette-t alapították, mely teljesen a Pall Mall nyomdokaiban halad. Ezt a lapot világoszöld papírra nyomják, mely állítólag kelemesebb a szemnek, mint a fehér. Ezenkívül a liberális érdekeket szolgálják még Star, az Echo és az Evening News című esti lapok is.

Ezek az esti lapok délben kezdenek megjeleníteni és déltől estig csaknem minden órában új hírekkel bővített kiadást bocsátanak világgá.

Folyóiratok, politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti revuek dolgában London tán az összes európai városok előtt jár. Ilyenek pl. a Saturday Review, a Speaker, a Spektator, az Athenaeum, az Academy, a Nineteenth Century, a Contemporary Review, a Fortnightly Review stb.

Az illusztrált lapok nem annyira irodalmi tartalmuk, mint inkább illusztrációk gazdagsága és ama gyorsaság által tűnnek ki, a melylyel a jelentős napi eseményeket képekben közlik. A legismertebbek a London News, a Graphic és pár év óta a Black and White.

Angliában a folyóiratoknak egy különös fajtáját képezik az úgynevezett „Society Journals“-ok, melyek az ország sajtójának nem valami nagy becsületére válnak. Ezek leginkább az előkelő világban előforduló botrányokkal foglalkoznak és sokszor a magánélet legrejtettebb titkait is napfényre hozzák.

— Föl nem foghatom, — kiáltott föl egyszer a Lordmajor egy botrányhír alkalmával, — hogy tetszhetik a közönségnek az ilyen tittle-tattle!

— Én sem — jegyezte meg másnap a Truth, a legismertebb ilyen lap — de azért tetszik neki!

A Truth, Labouchere tulajdona, és csodálatosan olvasztja össze hasábjain az ilyen, a főrangú világból kihalászott botrányhistoriákat, a legradikálisabb és államfölforgató fejtegetésekkel. Az előkelő világ gyűlöli a lap radikális kiadóját, de azért mégis meg nem állja, hogy el ne olvassa azt a lapot, mely oly keserű igazságokat vág az arczába. Sőt igazán úgy látszik, mintha a kiadó ezeket a pletykákat csak arra

használná föl, hogy politikai labdacseit, melyeket az előkelő körökkel lenyeletni akar, kissé megecsukozza. Annyi bizonyos, hogy a Truthnak nagy része van abban, hogy ma még az angol főuri körökben is itt-ott visszhangra talál a radikális eszmék.

London évszázadok óta annyira föltétlenül központja egész Anglia szellemi és anyagi életének, hogy ebben az országban a főváros sajtója a föltétlenül irányadó. A provinciális lapok közül a Manchester Guardian, Glasgow Herald, Birmingham Post, a Leeds Mercury és a Dublinban megjelenő Freeman's Journal érdemelnek említést, melyek ha nem is vetekedhetnek a londoni lapokkal, de ékesenszóló bizonyosságai az angol sajtó magasfokú fejlettségének és színvonalának.

Közgazdaság.

A keresk.- és iparkamara évi jelentéséből.

Az ipari termelés.

A vas- és fémipar. Gépgyárosaink kielégítő foglalkozásnak örvendtek az elmúlt évben, a haszon azonban a minimumra szorított. A hol csak valami jelentékenyebb munka kínálkozik, mindjárt ott terem a fővárosi és sokszor ausztriai verseny is.

Rézműveseink újabbán peronospora-fecskendő készítésével is foglalkoznak. E tekintetben első helyen áll Maranics Rajmár pécsi rézműves, kinek saját szerkezetű peronospora fecskendője nagyon bevált s már is nagy keresletnek örvend.

A bádigos, rézműves és rézöntő-iparosok a múlt év egész folyamában munkahiány miatt panaszkodtak.

A munkabérek az egész vas- és fémipari csoportban kielégítőek voltak, a napi bér u. i. 80 krtól 2 frt 50 krig váltakozott.

Vas- és aczél, valamint vas- és aczéláru tavaly Pécsre érkezett a vasut árforgalmi kimutatása szerint 13,947 métermázsá.

A kő-, föld-, a gyagy- és üvegipar teljesen ugyanazon viszonyok közt volt a kamara területén, mint az előző években. A Zsolnay-féle pécsi porcellán- és fayencegyár a jelentésünk tárgyát képező évben is hirnevének megfelelőleg működött. Gyártmányait ez évben is sok érdekes és becses újdonságokkal szaporította s ezen törekvésével a gyár a világpiacok érdeklődését maga iránt folyton ébren tartja. Édekes és fellette becses, eddig sehol sem készített újdonsága a gyárnak a diszedényeknek oly mázzal való ellátása, melyen az égetés alatt a különféle szebbnél-szebb márványerezetekhez teljes hiven hasonló éretek maguktól képződnek. Zsolnay ezen újdonságát legközelebb Párisban szándékozik bemutatni, hol az kétségkívül nagy feltűnést fog kelteni. A gyarat tavaly az üzembem semmiféle fennakadás s az üzletmenetben semmiféle tartósan kedvezőtlen hatások nem érték, sőt ellenkezőleg, annyi megrendelést kapott — csak állami középületekre mintegy félmillió frtig — hogy a gyarat tetemesen ki kellett kibővíteni.

A mágoesi állami agyagipari iskola a használati edények gyártásának meghonosításában dicséretes haladást tesz. Remélyük, hogy nem-sokára találkozzunk a hazai piacokon a zsnaimi, bunzlai és genshauseni agyagáruhoz hasonló s ezekkel sikeresen versenyző mágoesi edényekkel.

Agyagáru érkezett tavaly Pécsre körülbelül 5000 mm., feladatott pedig 7300 mm.

A mész- és tégláégető telepek száma tavaly óta jelentékenyen szaporodott s valamennyien az egész éven át élénk forgalomnak örvendtek.

Üvegáru a lefolyt évben kamarai kerületünkben nem gyártatott. A volt lukafai gyárra máig sem akadt új bérlő. Nem is hihető, hogy e gyár ismét üzembe kerül, mert egyrészt nagyon hiányosan van felszerelve, s mert másrészt minden modern közlekedési utvonaltól távol esik.

A faipar. A vidéken az asztalos-mesterség mindinkább hanyatlik, mert az építkezés nagyon megcsökkent s a földműves még a leg-szükségesebb javítást sem képes csináltatni. A vásári munka pedig, bármily silányan legyen is az készítve, s bár a mesterember sokszor megelégszik, ha a nyersanyag árát, saját munkáját semmibe véve, megkapja — még mindig drága.

Igy napról-napra szaporodik azok száma,

kik a mesterséget ott hagyják s más kereset-ághoz térnek át.

A butorasztalosság rendelés hiánya miatt pang. Manapság midőn minden mezővároskában van butorraktár s a vevő közönség utazókkal és képes árjegyzékekkel elárasztatik, ki fog butort asztalosnál rendelni? Rendelés csak úgy történik, ha olyasmi szükségeltetik, ami nem lévén közkeletű darab, — raktárban egyáltalán nem kapható, s akkor is az ár mindig a raktári árakhoz viszonyítva a legmélyebbre nyomatik le.

A bútorkereskedés a fővárosi utazók, jobban mondvá házalók s szédelgő hirdetések által tetemesen károsítottak, s daczára annak, hogy a vevők legnagyobb része a legtöbb esetben csalódik, mégsem okul a közönség. Nagyban előmozdítja ezt a nálunk mindinkább elterjedő, a fővárost utánzó fitymálása minden provinciális iparkodásnak. Bármily nagy választékkal rendelkeznek is a vidéki városi kereskedők, s ha ugyanazon áron adja is áruját, mint a fávárosi vagy még olcsóbban: nem használ semmit. A kelengye-bútorok beszerzésénél még mindig tartja magát az a félszeg divat, hogy azok Budapesten, Bécsben vásároltassanak be, nem mintha azok ott olcsóbban vagy jobb minőségben volnának kaphatók, hanem mert az „chic.“

A képfaragó ipart kamarai kerületünkben két iparos oly magas színvonalra emelte, hogy ezen czikkeket ide minden behozatal nélkülözhetővé vált, sőt ezen iparosok az egész országban készítményeikkel nagy tért hódítottak. Az orgonaépítők tavaly kielégítőleg voltak munkával ellátva.

A malomiparnak tavaly rossz éve volt. A lisztüzletben már ápril hóban akkora pangás állott be, hogy a forgalom úgyszólván teljesen megakadt, miért is a legtöbb gőzmalom az őrlést ápriltól júliusig beszüntette s a legszükségesebb üzletekre szorítkozhatott, csak így kerülhetvén ki a nagyobb veszteségeket. A liszt ára folyton hanyatlott. Gőzmalom van ez idő-szerint a kamara területén 127, száraz- és vizimalom pedig 1421.

A hentesipar a múlt évet illetőleg szintén nyomott árákról panaszkodik, minek egyrészt a túltermelésben, másrészt pedig az insolid bécsi versenyben keresendő, mely a Magyarországól vett zsirt olcsó fagygyuval keverve jóval olcsóbb áron hozza a piacra, mint a magyarországi hentes a tiszta zsirt. A zsirexport Pécsről tavaly is kielégítő volt. A pécsi vasuti állomáson feladatott összesen közel 8000 mm. zsir, összesen mintegy 450,000 frt értékben. E zsira itt tavaly a nagyban való eladásnál 47 krtól 55 krig, a szalonnáé 44 krtól 50 krig, a kicsinyben való eladásnál a zsir ára 52 krtól 60 krig, a szalonnáé 51 krtól 60 krig, a sertéshús ára pedig 40 krtól 52 krig váltakozott.

Húsáru-különlegességeket csak néhány fűszer- s vegyeskereskedő hozat Ausztriából. Ezen behozatal erősen hanyatlóban van, mert az ebbeli igényeket már több itteni hentes is ki tudja elégíteni.

A mézesbábosipar. A méztermelés vidékünkön a múlt évben közepesen alólinak mondható; az árak 26 frttól 30 frtig váltakoztak métermázsánként. Méz nagyobb mennyiségben Szlavónia és Horvátországban s Magyarországnak ezekkel határos némely vidékén használtatik fel méz ser készítésére.

A mézes-kalács sütemény elárusítása csakis vásárokon eszközölhető. Az intelligens és szolid iparosoknak a megélhetést is alig biztosítja, mert a mézesbábosok igen elszaporodtak városokban és falvakban egyaránt.

Viaszgyertyákra vonatkozólag épen rosszak az üzletek, mert több kereskedésben, a városokban épúgy mint a falvakban, gyári készítményeket árusítanak. Parafin, czerezin s több efféle gyártmányu gyertyákat tiszta viaszgyertya gyanánt árulnak, melyek azonban egy csöpp viaszt nem tartalmaznak. Ez okozza azt, hogy maholnap a viaszgyertya készítése egészen megszűnik. Ez pedig a méh-tenyésztésre is nagyon hátrányos kihatással van.

A bőrgyártás kamarai kerületünkben tavaly is 2 nagyobb gyárban üzetett, ezen kívül 27 timár foglalkozik bőrkészítéssel. A bőr ára tavaly a koleravész miatt korlátozott forgalom következtében jelentékenyen emelkedett s nagy hasznot is nyújtott volna az illető iparosoknak, ha a kész bőr iránt való kereslet feltűnően meg nem csökken s ha a nyers bőr olcsóbban lett volna beszerezhető.

A bőrt feldolgozó iparosok közül a czipészek és csizmadiák helyzete tavaly is nagyon sok kívánni valót hagyott. Ennek oka az osztrák czipőgyárak versenye, az önálló iparosok túl nagy száma s a képzett, ügyes munkások hiánya.

A honvédségi bakkancsok szállítására kamarai kerületünkben alig jelentkezik valaki. Tavaly mindössze 3 báttaszéki csizmadi 300 pár bakkancs szállítására vállalkozott. Ezen tartózkodás oka az, hogy az illető iparosok mindenek előtt a kellő értelmiség hiánya miatt az alkalmi szövetkezetek alakításától s az elvállalt bakkancsoknak szigorú szerződés-kötés alapján való szállításától idegenkednek. Továbbá azon czipészek és csizmadiák, kik a csekély haszonnal járó bakkancskészítésre volnának utalva, nem rendelkeznek a szükséges bánatpénzzel, még kevésbé pedig vannak azon helyzetben, hogy néhány száz pár bakkancshoz a nyers anyagot bevásárolják s a segéd munkásokat is fizessék. Végül az is igaz, hogy ma ritkán akad csizmadiaségéd, ki bakkancskészítésnél előirt varáshoz értene.

A ruházati-, fonó- és szövőipar. A ruházati ipar minden ágában tagadhatatlan tény, miszerint az egészségtelen versenyviszonyok következtében a törekvés nem annyira a szolid üzleti elvek, mint inkább a nagy forgalom csinálására irányul. Hitvány áru, olcsó áron, de minél nagyobb forgalom, hogy megélni lehessen, — ez a jelszó. Van azonban néhány dicséretesen kiváló cég, mely annyira szolid és versenyképes, hogy az évadonkint budapesti és bécsi cégektől ide küldött utazókat innen nagyrészt kizsoritotta.

Ruházati iparunknak örvendéses jelensége az, hogy a hazai gyártmányú szövetek, nevezetesen pedig a gácsiak, a kerületben ujabban nagy kedveltségnek örvendenek.

A szücs- és szürcsabó iparnak tavaly kiváló rossz éve volt. Ezen iparágak különben is erősen hanyatlanak; üzöik száma is erősen fogy. Szücs volt tavaly a kamarai kerületben 86. szürcsabó 22.

A kalaposipar, mely itt hajdan virágzó volt — úgyszólván kiveszében van. Összes tevékenysége ma arra szorítkozik, hogy a gyárakból hozatott nyers kalap nemezket az illető vidéken divatos kalapformákra begyurja, kivasalja és kikészíti.

A kalapnemezket kalaposaink morva- és csehországi s részben a németországi liegnitzi gyárakból hozatják. Tekintve, hogy a nemezhez szükséges anyag itt bőven megvan s azt jobbára mind kiviszük, nagyon kívánatos volna, ha egy kalap- illetve nemezgyár az országban létesítenék, ha egy ily gyár a milliányi tőkével dolgozó 2—3 osztrák gyár mellett, hazánkban egyáltalában létesíthető. Kamaránk ujabban felkarolta egy ilyen gyár létesítésének eszméjét az előtanulmányok már folyamatban vannak.

A szövőipar kamarai kerületünkben még mindig csak a takács-kisiparosokra szorítkozik, kik között csak 20—25 ügyes műszövő található. A selyemipar kerületünkben a szegzárdi országos selyemtenyésztési felügyelőség gondoskodása és buzgólkodása folytán örvendésesen fejlődik. A tavaly termelt selyem a sok helyen szederfalevél hiányában beállott hernyópusztulás miatt kevesebb volt ugyan mint a közvetlen előző években, de azért még mindig tekintélyes mennyiséget képviselt.

A szeszgyártást a pécsi kamara területén tavaly 7 szeszgyárban üzték, melyek közül 3 nagyobb, 4 pedig kisebb szabású gyár.

A sörfőzés, mely a kamara kerületében csak 2 pécsi és 1 pécsvidéki főzdeben üzetik, a tavalyi évben jelentékenyen emelkedett, ugyanis míg az előző 5—6 évben az össztermelés 8 egész 18000 hektoliter közt mozgott, addig tavaly az össztermelés 34.255 hektolitert tett ki.

A pezsgőgyártás, melylyel a kamara területén csak Litke pécsi cég foglalkozik, üzleti viszonyai tavaly kielégítően alakultak s a nevezett cég úgy a bel- mint a külföldi piacokon elismert kiváló minőségű gyártmányával a nagy verseny mellett is nagy hódításokat tesz.

A hazai pezsgőgyártásnak jogosult panasza az, hogy a nemzetközi hálókocsitársaságnak a magyar királyi államvasutak vonalain közlekedő étkező kocsiiban csakis francia pezsgőket tartanak.

A szikvizgyártók száma föltűnően szaporodik. A nagybodó versenyből kifolyólag

a szikviz ára is jóval csökkent; míg 10 évvel ezelőtt egy üveg szikviz ára 6—8 kr volt, ma azt 2—3 krért adják. A fogyasztás oly nagy mérvet öltött, hogy a nagy verseny s az alacsony árak ellenére is szikvizgyárosaink elégséges haszonnal dolgoznak.

Az eczetgyártás nyomott viszonyok közt van; versenyképességét leginkább az eczettel forgalomba hozatala bénítja meg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. S. Csodáljuk, ha ön tanulmányozta „Nórát” s nem tudott tisztába jönni a kimeneteleivel. Tisztába kelle vala jönnie azzal, hogy „Nóra” nem a konvencionális drámák közül való; Ibsen nem kötötte magát a különben is jogtalanul fölállított szabályokhoz, hanem maga állított föl új iskolát azzal, hogy nem fogadott el semmi iskolát. Úgy írja meg a megírni valóját, ahogy az anyag adja, engedi, s nem jön zavarba a formák miatt, mert nem tartja magát azokhoz. Színmű alakba öntött egy társadalmi kérdésről megszülemlet disszertációs témát; mert neki a dialog jobban a kezére állt, hogy azt a témát kidolgozhassa. Hogy ez a dialógos drámai forma megkivánja tőle az exozicziót, a bonyodalmat és a kifejlést, a bevezetést, azzal ő édes keveset törődik. Ő csak elmondja, ami elmondani valója van az olyan házasságokról, frigyekről, melyekben a két lény két külön erkölcs világban él. Nóra karaktere, gondolkodása képviseli az Ibsen gondolkodását. Nóra nem tudja fölfogni, miért hibás ő, ha ő a férje megmentése végett édesatyja kezeirását másolja egy váltóra. Hiszen a férjeért tette; hiszen az apja kezevonását másolta, aki úgy is aláírta volna azt a váltót, de mielőtt ezt tette volna, meghalt. Az a bolond Helmer, a férj, másképp gondolkodik. Ő a világ ítélese szerint ítéls megsérti azt az asszonyt, aki érte, az ő élete megmentéseért titkon pénzt vett föl. Ily lények együtt nem élhetnek. Ibsen elválasztja őket. Csupán az elválás furcsa — a mi konvencionális szabályaink szerint, a mi megszokott formáskodásunk szerint. S a költői igazságszolgáltatás mégis megvan e különválásban; mert a nő ezt mondja; „Ha a kettőnk közötti élet házasság lehetne...” Tehát az kell, hogy egyenlő legyen a lelkünk is, ne csupán a pap kössön össze bennünket. S Helmer agyában fölvillog a remény. Az kell hogy legyen az én lelkem épp olyan, mint a tied? Megtörténjék „a legnagyobb csoda?” Elhallgatja azt, hogy: „Nos hát az a legnagyobb csoda meg fog történni!” Ez befejezettség halovány, alattomban értendő jelzése.

Lapfőlapidónok:

NAGY FERENCZ.

Felölő szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.

Dr. Egrý Dezső

köz- és váltó-ügyvéd

ügyvédi irodája

Pécsett apácza-utca 17-ik szám alatt van.

Gyakornok

azonnal fölvetetik.

Molnár Mihály

ügynöksége

PÉCSETT.

Hirdetések:

Meghívás.

Az I. Pécsi Veterán- és Betegsegélyző-egylet

házi ezredünk, a Frigyes főherczeg 52-ik sz. gyalogezrednek városunkbóli távozása alkalmával, tiszteletére **f. é. augusztus hó 6-án** saját házi kertjében (Tettye-utca 6. sz.) tánczczal egybekötött

házi ünnepélyt

rendez, melyre ezen dicső ezredünk összes tagjait, barátait és tisztelőit meghívja a bizottság.

A zenét ezen ezred zenekara szolgáltatja.

Jó ételekről, italokról és gyors szolgálatról a kedélyes Heid Adám vendéglős gondoskodik.

Belépti díj személyenkint 25 kr. Kezdeté délután 5 órakor.

Minden tévedés elkerülése miatt kényszerítve látjuk magunkat kijelenteni, miszerint a

„CONCORDIA”

felvételi irodája **Kis-tér 11-ik számú** Tichi-féle (azelőtt Tallián-féle) háiban van, ahol a n. t. közönség megrendeléseit elfogadtatnak és jól, pontosan és olcsón szolgáltatnak ki.

Miután mi eddig semmiféle fiókosztályt nem állítottunk föl, úgy a megrendeléseket csakis rendezőnk **Engelmann Károly** úr vállalhatja el.

Kiváló tisztelettel,

„Concordia”

I-só pécsi temetkezési vállalat.

Krisztián József és társai.

Schubársky János,

Fischer Simon.

Dr. Kneipp

Nélkülözhetetlen minden háztartásban a
Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé,

mely babkávét izü. Ez azon el nem ért előnyt nyújtja, hogy a pótlékmentes vagy szurrogátokkal kevert babkávét káros élvezetéről leszoktat és belőle sokkal izletesebb és mellette egészségesebb és táplálóbb kávé készíthető. — Fölülmulhatatlan mint pótlék a babkávéhoz. — Főképp ajánlható nők, gyermekek- és betegeknek. — Utánzatoktól óvakodni kell. — Fél kiló 2. kr. — Mindenütt kapható. Valódi csak fehér csomagokban, Kneipp plébános úr arczképével, mint védjeggyel.

Hirdetések

előnyös áron vétetnek föl kiadóhivatalunkban.

TAIZS JÓZSEF

nyomtatvány-raktárában és írószer-kereskedésében kapható:

Az ev. ref. lelkészi hivatalok részére a zsinat által kibocsájtott mintának megfelelő

keresztelési, esketési és halálozási anyakönyvek
 és a hozzá tartozó **kivonatok.**

Baranyavármegye

vásári szabályrendelete és a korecsmai zárórára
 vonatkozó szabályrendelet.

Kivonat a közs. képviselő testületnek a közutak megállapítása tárgyában tartott ülés jegyzőkönyvéből stb.

Továbbá a világhírű Leonhardi-féle anthracen, fekete okmány, gallus, piros, kék és zöldszerű stb. tinták. Kitűnő és olcsó pecsétviaszok, ostyák, író és levélpapírok, írotollak, tinta- és porzó-tartók stb. stb.

☞ nagy választékban és olcsó áron. ☜

